

morbos qui cum corruptione putrida contingunt authoritas Galeni secundo de natura humana citatur dicentis: cum igitur in euaporationibus corpora lœdantur magis ex totius substantiae proprietate, quam ex simplici qualitate, probe curationem scripsit, spectantem ad duos scopos, scilicet ad mutationem regionis & exiguæ inspirationis necessitatem. Tertia ratio ab auxiliis sumpta est: in curandis morbis cum contrariis curatio perficiatur non solis primis qualitatibus indigemus, sed non secundis tantum, aut tertiosis etiam quæ substantia proprietate agunt, igitur & morbi in his consistunt. Quod si dicas astringentia ob id astringere verbi gratia, quod frigida sint ac sicca? Contra dicit quia ex quinto de simplicibus medicamentis non solæ qualitates hæc sed etiam crassa substantia propriè *σεγνωτικῶν* id est eorum quæ cutim occcludunt constringendo est. Rursus inquit cum medicus sit artifex sensitius, videat autem non calida quæ laxant, aut frigida iuuare sed non astringunt qualia quæque sint, cur non laxitatem hæc morbum potius dicet quam vllam aliam intemperiem. Morbi etiā qui in obstructione ac asperitate consistunt; cum circa temperie modum curati nequeāt, inter morbos primarum partium numerabuntur: quod circa primarum qualitatum auxilium curari nequeant: cum tamen constet illos ad compositionem referri debere, instrumentisque proprios esse. Respondeo primo quod insalubria tantum constant in intemperie, & compositione non moderata: quia cū sint talia à natuitate solutio unitatis numerum, necessario autem formam vitiat, aut magnitudinem, vel situm: nec est sic propriè continui diuisio cum à natuitate fuerit, ideo inter insalubris genera non conumeratur continui solutio, cum insalubre simpliciter dictum fuerit. Ex his autem quæ insalubria nunc dicuntur, unitatis diuisio ut dixi est morbus & communis, sed Galenus proprios solum ponit, tamquā communes insalubri simpliciter & vt nunc. Accedit quod solutio continui non propriè est species morbi, cum non habeat aliud genus quam morbum, nec genus cum sub se non contineat plures species velut intemperies, & mala compositione quæ plures sub se continent species. Quia igitur neque species neque genus propriè quia nulli parti propria, sed communis: quia non conuenit simpliciter insalubri, ideo persæpe numerando genera morborum prætermittitur. Adde quartam causam quando nec in similibus absque intemperie, nec in instrumentis absque mala compositione contingere potest. Sed & Galenus libro de membrorum differentiis facit unitatis solutionem secundum genus morborum compositionis, & ita ut plurimum sub eo comprehenditur. Esse vero tantum tria genera argumento Galeni libro de morborum differentiis occulte demonstratur. Nam opus actionis in instrumentis fundatur: quod etiam dicebat Aristoteles secundo de partibus animalium; sed non vitiantur functiones ut in illis consistunt nisi vitiata compositione, igitur in instrumentis non datur nisi unum genus morbi. Ergo cum etiam passiones in similibus

fiant, non bene recipere cum primæ qualitates sint instrumentum functionis primo de tenuenda sanitate non contigit nisi per illas, igitur impossibile est esse morbum nisi illis vitiatis. His cognitis facile est omnia obiecta diluere. Perspicuitas in oculo & color proprius tum durities in ossibus, tinnitus in auro, ad formam pertinent; est autem forma una ex quatuor speciebus compositionis. Sed dices forma rursus in quatuor species diuiditur libro de morborum differentiis, tum etiam libro de morborum causis, in meatum cauitatem, figuram, & superficiem, ad quam speciem reducentur? Dico ad figuram. Dices at inter figuræ species hæc à Galeno non numeratur. Respondeo quod ibi numerat species figura generales; at nullum esse aëre in aure præter naturam ad solam aurem pertinet, & nullum esse colorem in oculo, & esse perspicuum ad solum oculum, ideoque hæc non connumeravit. Ossa vero mollia non vident actionem ullam nisi cum flectuntur, flexio igitur cum sit species malæ figuræ & à Galeno numerata inter species prævæ figuræ nihil prætermisum erit ab ipso; ipsa vero mollities est morbi causa, non morbus: neque enim per se laedit operationem, sed quia flectitur. Cui ratio perturbatur ex corrupta imaginatrice virtute, non est morbus ullus in ratione, imò illa constat, sed imaginatrice absque intemperie corrupta non potest esse, vertigo est symptomata, non morbus: vaporum motus calore suo vitiat spiritum vel dic quod in compositione vitium est. Nam locus spiritus purus esse debet. Vnde figura vitio affecta est. Lapis in vesica est morbus in numero, imò etiam figuræ vitium est, vel potius formæ, quod cauitas occupata sit; vesica igitur morbo laborat & ipsa viuit. Sufficit autem ut subiectum viuat, non necessarium morbus vel sanitas viuant: morbus enim est sed lapis, nec in lapide morbus. Et hoc est quod nostros expositores, cum facile tamen sit perturbavit. Amaritas in lingua, ut dixi opera sensuum sunt magis diuina quam ut primis qualitatibus perficiantur, inter ipsas primas qualitates & actiones aliquod potest intercedere. Vel dicas quod non amaritatis amaritas, sed intemperies calida & sicca cum materia eiusmodi causa sit ut Galenus voluit. Fascinatio & amor non sine primis qualitatibus offendunt, nam corruptunt substantiam membrorum & illorum functiones. De melancholia dico quod in via Galeni tenebræ offendunt imaginatricem virtutem, vnde contrahuntur spiritus, vnde refrigeratur cerebrum & cor, vnde fit timor; ergo refrigeratio est morbus in intemperie, timor autem symptomata. De duticie musculi, Galenus libro de differentiis morborum duritiem inter species morborum in forma numeravit. Idem dico de laxitate quæ enim laxa sunt proprium nequeunt retinere situm, est igitur morbus in situ. Ad ultimum dico quod est morbus mixtus ex duobus generibus; nec hoc est incoueniens ut ex duobus imperfectis fiat unum perfectum.

Ad Fernelij argumenta quamvis pulcherrima: Respondeo quod venenum & febris pestilens prout corruptio est in substantia sunt